

การปลูกละมุด

ในกระถาง

พิชัย สมบูรณ์วงศ์

นักวิชาการเกษตรชำนาญการพิเศษ
สำนักวิจัยและส่งเสริมวิชาการการเกษตร
มหาวิทยาลัยแม่โจ้

291926

ก ันไทยนิยมรับประทานละมุดกันอย่างแพร่หลาย เมื่อผลสุกเปลือกออกจะเห็นเนื้อสีน้ำตาลออกแดงรสชาติหวานอร่อย ละมุดที่ปลูกทั่วไปมีอยู่ 2 ชนิด คือ ละมุดที่มีถิ่นกำเนิดในประเทศไทยเรียกว่า ละมุดสีดา แต่ถ้ามีถิ่นกำเนิดในเขตร้อนแถบประเทศเม็กซิโก อเมริกากลาง และอินเดียตะวันตกเรียกว่า ละมุดฝรั่ง เนื้อของละมุดมีสารอาหารมากมายและมีสรรพคุณเป็นสมุนไพร เปลือกใช้ต้มแก้โรคบิด ยางใช้ถ่ายพยาธิ เมล็ดใช้เป็นยาบำรุง นอกจากนี้ยางของละมุดนำไปทำเป็นหมากฝรั่งได้ ละมุดเป็นผลไม้เมืองร้อนที่มีการเจริญเติบโตได้อย่างรวดเร็ว มีขนาดและทรงพุ่มขนาดกลาง ออกดอกผลิผลตามซอกใบใกล้ปลายยอดกิ่ง ดอกเป็นดอกสมบูรณ์เพศ การปลูกละมุดในกระถางมีข้อดี คือ

1. ใช้พื้นที่น้อยหรือมีพื้นที่จำกัดหรือไม่มีพื้นที่ดินเลย
2. ยกหรือเคลื่อนย้ายไปวางตรงไหนของบริเวณบ้านหรือนวขอบถนนก็ได้
3. ใช้เป็นไม้ประดับได้
4. มีละมุดไว้รับประทานตลอดปี
5. สร้างรายได้โดยขายต้นละมุดในกระถางติดผลแล้ว ต้นละ 1000 -2000 บาท

ข้อควรปฏิบัติ

1. กระถาง ที่ใช้ปลูกละมุดควรเป็นกระถางมังกรเคลือบเนื่องจากแข็งและแกร่ง มีลวดลายต้นไม้หรือลายมังกรสวยงาม ใช้ได้ตั้งแต่ขนาด 1 ปีบ จนถึงขนาด 2 ปีบ แนะนำให้ใช้ขนาด 2 ปีบเหมาะสมที่สุด (ความหมายของขนาดกระถาง คือ ขนาดบรรจุดินปลูกได้เทียบกับ 2 ปีบน้ำมันก๊าด) สามารถให้ผลผลิตได้ 100 -150 ลูกในปีที่ 2 และเคลื่อนย้ายได้
2. พันธุ์ละมุด สามารถปลูกละมุดได้ทุกสายพันธุ์ พันธุ์กระสวยมาเลย์ ผลรูปร่างยาวรีคล้ายลูกรักบี๋ผลสุกเนื้อสีแดง ลูกดก รสหวาน พันธุ์มะกอก ผลรูปร่างกลมใหญ่ผลสุกมีสีน้ำตาลออกแดง เนื้อผลแข็งและกรอบ ผลไม่ค่อยดกเท่าไร และพันธุ์ไซหนาน ขนาดผลใกล้เคียงกับพันธุ์มะกอกแต่เนื้อเมื่อผลสุกไม่กรอบ
3. วัสดุปลูก ละมุดชอบดินที่ร่วนซุย มีอินทรีย์วัตถุมาก ใช้
 - ดินดำหรือหน้าดิน 1 ส่วน
 - ปุ๋ยคอกที่ย่อยสลายแล้วหรือปุ๋ยคอกเก่า 1 ส่วน
 - แกลบดิบหรือเปลือกข้าวเก่าที่สีเริ่มเปลี่ยนจากสีเหลืองเป็นสีเทา 1 ส่วน
 - ปุ๋ยเคมีสูตรเสมอ 15-15-15 1 ช้อนโต๊ะ

คลุกทุกส่วนให้เข้ากันและนำไปปลูกละมุด

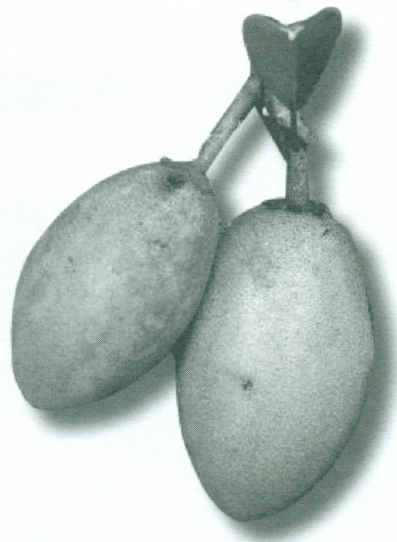
4. ใช้เศษกระดาษ ที่แตกรองกันกระดาษ 3 รู เพื่อระบายน้ำ ตักดินปลูกใส่กระดาษมั่งกรประมาณ 1 ใน 3 ส่วน นำต้นละมุดที่เตรียมไว้ลงปลูกโดยเอาถุงพลาสติกออกก่อนอย่าให้ดินแตก หรือใช้มีดคัทเตอร์กรีดกันถุงก่อนแล้วนำลงวาง แล้วจึงกรีดถุงตามความยาวและค่อยๆ ดึงถุงออก แล้วจึงตักดินปลูกลงกลบให้เหลือขอบกระดาษไว้ประมาณ 3 นิ้ว ใช้ใบไม้แห้งกลบทับอีกชั้น (ใบจามจุรีหรือใบก้ามปูดีที่สุด) ปักไม้ผูกเชือกกันลมโยก แล้วจึงรดน้ำตาม นำไปวางไว้บนซีเมนต์บล็อกหรือฟุตบาทซีเมนต์ที่มีแสงแดดส่องทุกด้าน

5. การให้น้ำ ใช้มือจับดินถ้ายังชุ่มอยู่ ก็ยังไม่ต้องให้น้ำหรือจะลดน้ำวันเว้นวันก็ได้

คุณค่าทางอาหารของละมุด

คุณค่าทางโภชนาการและอาหารในส่วนที่รับประทานได้ 100 กรัม จะมีส่วนประกอบของแร่ธาตุและวิตามินต่างๆ ดังนี้

พลังงาน	51	แคลอรี
โปรตีน	0.5	กรัม
ไขมัน	0.8	กรัม
คาร์โบไฮเดรต	12.5	กรัม
เส้นใยอาหาร	5.6	กรัม
แคลเซียม	11	กรัม
ฟอสฟอรัส	6	มิลลิกรัม
เหล็ก	0.6	มิลลิกรัม
เบต้าแคโรทีน	22	ไมโครกรัม
วิตามินบี 1	0.01	มิลลิกรัม
ไนอะซิน	0.4	มิลลิกรัม
วิตามินซี	14	มิลลิกรัม
วิตามิน เอ	230	หน่วย

ลักษณะทางพฤกษศาสตร์

ลำต้น เป็นไม้ผลที่มีทรงพุ่มขนาดกลาง ทรงพุ่มโปร่ง เจริญเติบโตเร็ว ความสูงประมาณ 15-20 เมตร กิ่งเหนียวไม่เปราะ และหักง่าย ผิวเปลือกเรียบสีน้ำตาลอ่อน เมื่อมีอายุมากเปลือกจะแตกและมีสีน้ำตาลเข้ม

ใบ ใบแต่ละพันธุ์แตกต่างกัน พันธุ์ไช่ห่าน ปลายใบยาวรี ปลายใบแคบ สีเขียวอ่อน พันธุ์กระสวยมาเลย์ ปลายใบแหลมเล็กน้อย สีเขียวเข้มเป็นมัน พันธุ์มะกอก ใบยาวรี แคบ สีเขียวเข้มเป็นมัน ใบยาวประมาณ 10-15 เซนติเมตร กว้างประมาณ 3-7 เซนติเมตร ใต้ท้องใบสีเขียวอ่อน ด้านบนมัน เกิดใบเป็นกระจุกแน่นตามปลายยอดกิ่ง

ดอก เป็นดอกสมบูรณ์เพศ เป็นดอกเดี่ยว เกิดตามซอกใบ ใกล้ปลายยอดกิ่ง มีกลีบดอก 6 กลีบและกลีบเลี้ยง 6 กลีบ สีเหลือง ติดกันเป็นพวง

ผล ขึ้นอยู่แต่ละพันธุ์ มีตั้งแต่รูปไข่ กลมหรือยาวรี ผิวเปลือกสีน้ำตาลอ่อนถึงสีน้ำตาลแก่ ขณะยังดิบเมื่อเอาเล็บสะกิดจะมียางสีขาวคล้ายกาวลาเท็กซ์ ผลดิบมีรสฝาด เนื้อแข็ง แต่เมื่อผลสุกยางจะหายไป ผิวจะเรียบ ผิวสีน้ำตาล ปอกเปลือกออกจะเห็นเนื้อสีน้ำตาลปนแดง มีรสหอมหวานอร่อย เนื้อมีทั้งกรอบและนิ่ม

เมล็ด เมล็ดมีรูปร่างยาวรี ยาวประมาณ 2-3 เซนติเมตร เมล็ดมีสีดำเป็นมัน ผิวแข็ง ในละมุด 1 ผลจะมีเมล็ดประมาณ 2-7 เมล็ด

การขยายพันธุ์ละมุด

1. การเพาะเมล็ด มีข้อดีคือ อาจจะได้ละมุดพันธุ์ใหม่ ประหยัดกิ่งพันธุ์ เพาะเมล็ดได้ต้นละมุดจำนวนมาก แต่ข้อเสียคือ อาจจะได้ละมุดที่ไม่เหมือนต้นแม่พันธุ์คือ กลายพันธุ์ไปในทางที่ไม่ดี และกว่าจะติดดอกออกผลจะใช้ระยะเวลานาน

2. การตอนกิ่ง มีข้อดีคือ ได้กิ่งที่มีขนาดใหญ่ ตรงตามสายพันธุ์ ติดดอกออกผลเร็ว แต่ข้อเสียคือ ต้องมีเทคนิคในการตอนกิ่งเพราะละมุดมียางมาก

เอกฉัตรอ้าบอ๊ิบ

MAEJO VISION

กลุ่มเกษตรสัญจร (มปป). การปลูกละมุด. นนทบุรี: สำนักพิมพ์ฐานเกษตรกรรม.
พิชัย สมบูรณ์วงศ์.(2555). คู่มือการปลูกมะนาวนอกฤดูในภาชนะ. เชียงใหม่: มหาวิทยาลัยแม่โจ้.
อุไร จิรมงคลการ.(2547). ผลไม้ในสวน.กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์บ้านและสวน.

ท่านผู้อ่านท่านใดสนใจ สอบถามข้อมูลเพิ่มเติมที่
อาจารย์พิชัย สมบูรณ์วงศ์ นักวิชาการเกษตรชำนาญการพิเศษ
ฝ่ายนวัตกรรมและถ่ายทอดเทคโนโลยี สำนักวิจัยและส่งเสริมการเกษตร
มหาวิทยาลัยแม่โจ้.

โทร.053873938-9 และ 089-6311432

ในวันและเวลาราชการ